

PROGRAMMA

schrijven

...aan vooraf gaat.

de motoriek/ ruimtelijke oriëntatie.

...zonder vallen een aantal bewegingsvormen:

- kunnen springen
- kunnen werpen en vangen
- kunnen klimmen
- kunnen trekken en duwen
- kunnen tillen
- rollen
- soepel kunnen bewegen

Gebruikt worden:

groot buitenmateriaal: o.a. banden
klimrek
planken
karren, enz.

klein buitenmateriaal: emmers
klossen
zeefjes
touwen
scheppen, enz.

groot binnenmateriaal: banken
matten

klein binnenmateriaal: kosteloos materiaal
klei
ballen
hoepels
pittenzakken, enz.

Het kind moet in de ruimte allerlei ervaringen ondoen om te kunnen schrijven.

Het leert:

- afstand en diepte bepalen
- afmetingen en vormen leren zien en onderscheiden
- positie van eigen lichaam en dat van anderen in de ruimte bepalen.

Het kind moet al bewegend ontdekken, ervaren en zich eigen maken wat de betekenis is van de begrippen -

- hoog- laag- hoger- lager-
- ver- dichtbij- verder- dichterbij-
- voor- achter- zijwaarts
- snel- langzaam- sneller- langzamer
- op- over- onder- achter en naast
- heen en weer- gelijk
- meer en minder
- recht- schuin- rond
- in- uit-, enz.

Materialen buiten de bewegingslessen om:

bouwmaterialen

constructiemateriaal

hamertje-tik

3-dimensionaal

kralenconstructie, noppen

mozaïek

fornogram

kralen- plankjes

positie lotto's

2-dimensionaal

begrippen diagram

ruimtelijke relatie lotto's

Fijne motorische vaardigheden.

Technisch schrijven wordt pas mogelijk als de kinderen beschikken over verfijnde motorische vaardigheden en een goede oog-hand coördinatie.

Vaardigheden, die ze moeten beheersen om tot deze fijne motoriek te komen, zijn:

1. voorwerpen nauwkeurig plaatsen

- toren bouwen
- met lego werken
- kralen rijgen- mozaïek leggen
- puzzelen

2. sluitingen, sloten en gereedschap hanteren:

- sluitingen aan kleding
- deursloten
- hamer en nijptang
- mes- vork en lepel

3. met papier en potlood werken:

- tekeningen kleuren
- lijnfiguren maken
- verven- omtrekken

4. met papier en stof werken:

- knippen- scheuren- plakken
- vouwen- borduren- naaien

5. schenken:

van water in grote en kleine potten en flesjes.

6. boetseren

De groensleidster zal moeten letten op:

1. houding
2. hantering van het gereedschap

De houding moet ongedwongen en natuurlijk zijn; de onderarm rust even onder de elleboog op de tafelrand.

De pen of het potlood ligt tussen duim en middelvinger; de wijsvinger ligt er bovenop.

Pen, potlood, enz. moet licht vastgehouden worden.

Dit kan verder uitgebreid worden met een aantal oefeningen:

- a. kleurtechnieken
- b. arceren
- c. patronen maken in vloeiende bewegingen

Ad. 1.

Opdrachten geven in kleuren in één richting, horizontaal, verticaal, diagonaal.

Het vullen van papier met vlekken verf in verschillende kleuren.

Ad. 2.

Arceren van figuren, waarbij gebruik gemaakt wordt van lijnen en patronen.

Daarnaast een aantal opdrachten bij het vrij schilderen.

Letten moeten we op een:

- a. ontspannen uitvoering
- b. een goede houding
- c. een goede hantering van het materiaal
- d. een doorgaande glijdende beweging, zodat een vloeiende lijn ontstaat.

Zeer algemene schrijfvoorwaarden.

Fijne motoriek:

- Het kind moet op schrijfpatronen gelijkende figuren kunnen "natekenen".
- Oog- hand coördinatie.
Het kind moet een on-onderbroken lijn kunnen trekken van het ene object naar het andere.
Met behoud van dezelfde papierligging moeten deze lijnen in alle richtingen getrokken worden.
- Vormwaarneming en onderscheidingsvermogen.
Het kind moet uit een aantal verschillende figuren de juiste vorm herkennen.
- Kritische waarneming.
Het kind moet door kritisch naar een tekening te kijken een ontbrekend onderdeel kunnen opsporen.

De voorbereidende schrijfoefeningen worden in groep 2 gedaan.

De groepsleidster verzamelt op basis van systematische observatie gegevens betreffende de motorische vaardigheden:

Let op:

- de links- rechts voorkeur
- de links- rechts beweging
- hantering schrijfmateriaal en houding
- beheersing van de basispatronen
- specifieke problemen van lichamelijke aard.

De eerste schrijfoefeningen beoogen:

- A. te ervaren hoe je een lijn krijgt, die na het trekken te volgen is;
- B. te leren hoe je een schrijfstift moet hanteren, alsmede relatie schrijfstift- blad.
- C. het kind te laten ervaren dat zo'n figuur of lijn te kopiëren is.

Begonnen wordt met ongelinieerd papier.
Later gebruiken de kinderen een steunlijn.

Materialen, die gebruikt worden:

- wasco, verf, kwast, potlood

Als de kinderen de schrijvende beweging ervaren hebben en (lees) richting kennen, kunnen de schrijfpatronen aan de orde komen.

Er zijn 3 fundamentele aspecten:

- a. schrijfrichting (links rechts)
- b. decoördinatieve verhouding (links rechts) voortschrijvende beweging en de op- en neergaande beweging van de vingers
- c. verschillende vormen en de meest voorkomende verbindingen tussen de letters.

De volgende schrijfpatronen komen aan de orde:

- = de kring (zon, wiel, cirkel)
accentueert het doorlopende karakter van schrijven en is dus een uitstekende voorbereiding op het lopend schrift.
- = de zigzag en het arceren van figuren zijn te beschouwen als een bewustmaken van de schrijfhelling.
- = de krul, vereist een beheersing in het sturen van het potlood.
- = de arcade en de guirlandespiraal staan al dichtbij het globaalschrijven.
Van groot naar klein.

Onze letters zijn grotendeels opgebouwd uit arcade- en guirlande elementen.

Het aanvankelijk schrijven moet op het voorbereidend schrijven aansluiten.

Deze vorm van schrijven sluit aan op de structureringsfase bij het aanvankelijk lezen.

Na deze fase kan het kind lezen en spellen.

Het aanvankelijk schrijfonderwijs kan hierbij aansluiten, zodat er een eenheid komt tussen lezen en schrijven.

We moeten daarom ook proberen om zo kort mogelijk de blokletters te gebruiken.

Het gebruik van blokletters werkt belemmerend op de soepele doorgaande beweging, die het kind bij de schrijfpatronen is aangeleerd.

Een aantal voorbeelden van handgymnastiek zijn:

1. Handen krachtig tot een vuist knijpen- openen - sluiten, dit afwisselen.
2. Ellebogen gebogen, handen omhoog naar buiten en naar binnen draaien.
3. Gesloten vuist in draaiende beweging brengen (koffie malen).
4. Armen licht gebogen. Met slappe polsen geopende handen op en neer laten gaan. (vogeltjes)
5. Met de duimtop beurtelings de toppen van de vingers aanraken.
6. Met geopende handpalm alleen de vingers buigen en strekken.
7. Achtereenvolgens met de toppen van de vingers de tafel aantikken, van langzaam naar vlug.
8. Handen rustig op tafel; afwisselend met de rug en de palm van de hand het tafelblad aanraken.
9. Hand op de tafel; vinger voor vinger optillen, waarbij de andere vingers en de pols op tafel blijven.
10. Hand op de tafel: tweede en de derde vinger spreiden, daarna de vierde en de vijfde, enz.
11. Met gestrekte armen spiraalbeweging laten maken; eerst van binnen naar buiten (steeds groter), dan van buiten naar binnen (steeds kleiner).
12. Torrentje bouwen van vuisten.
13. Schouders optrekken en weer laten zakken.
14. Beide handen op het hoofd. Linkerarm strekken en weer terug enz. rechterarm.
15. Ellebogen gebogen - flex - rechtvooruit - vuist- spreid.

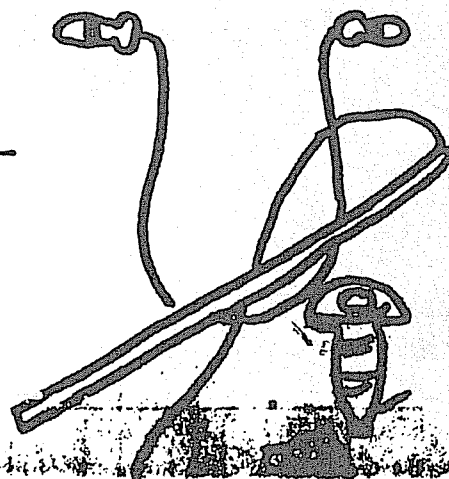
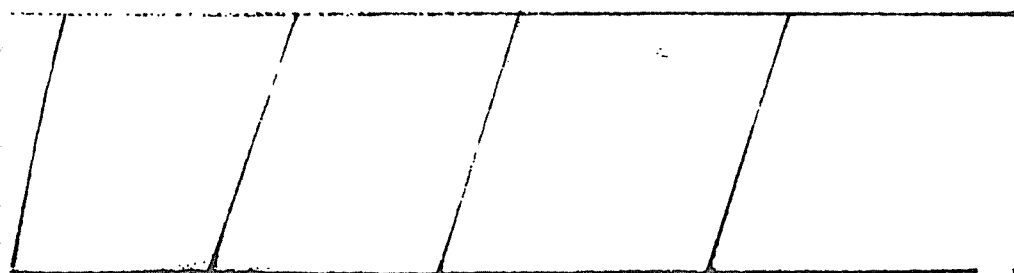
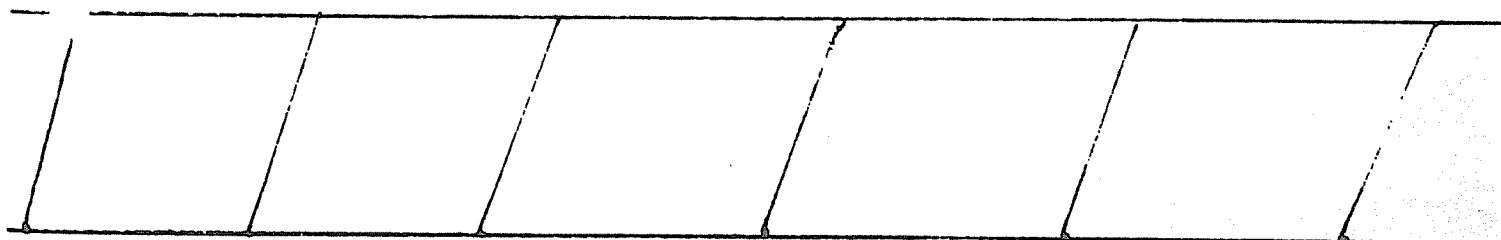
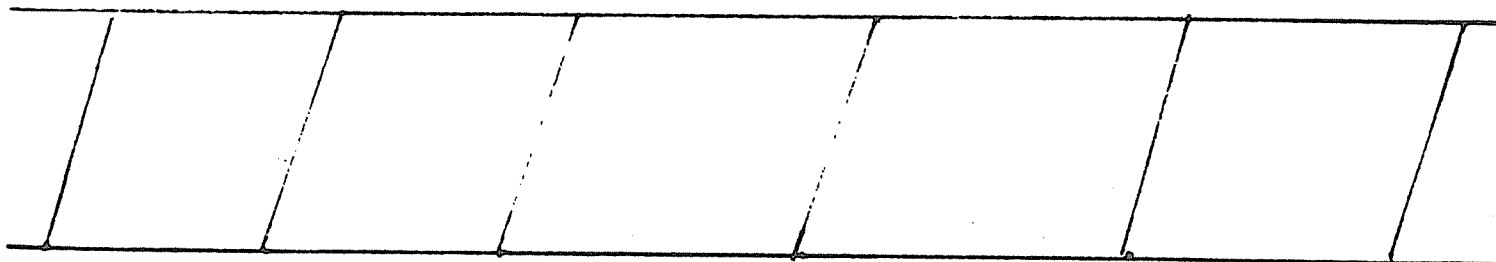
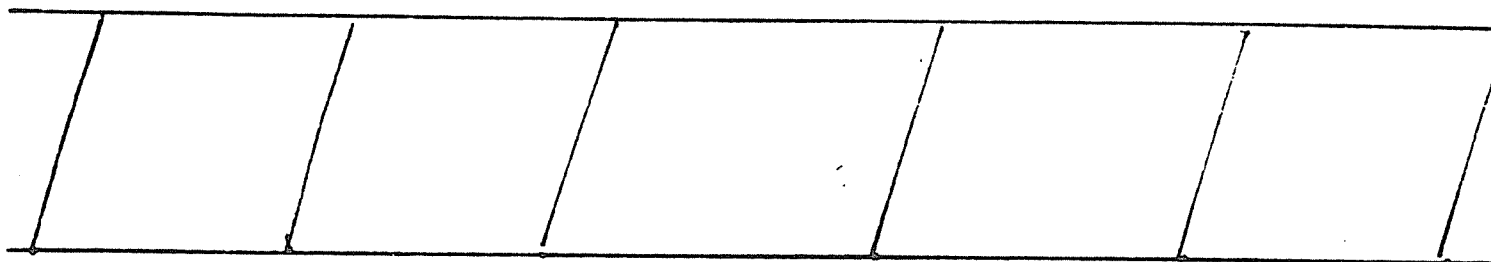
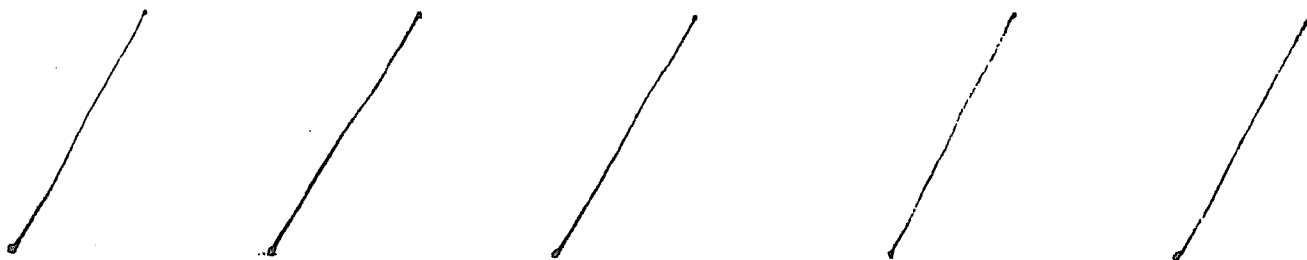
Schrijfproblemen kunnen zijn:

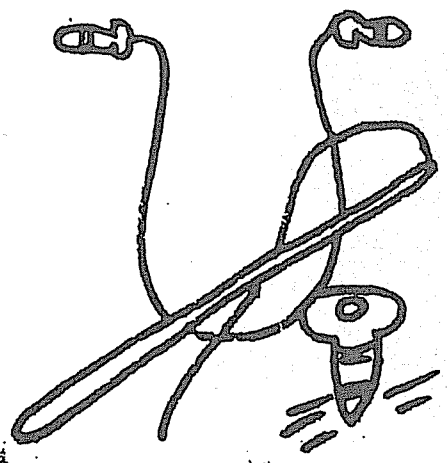
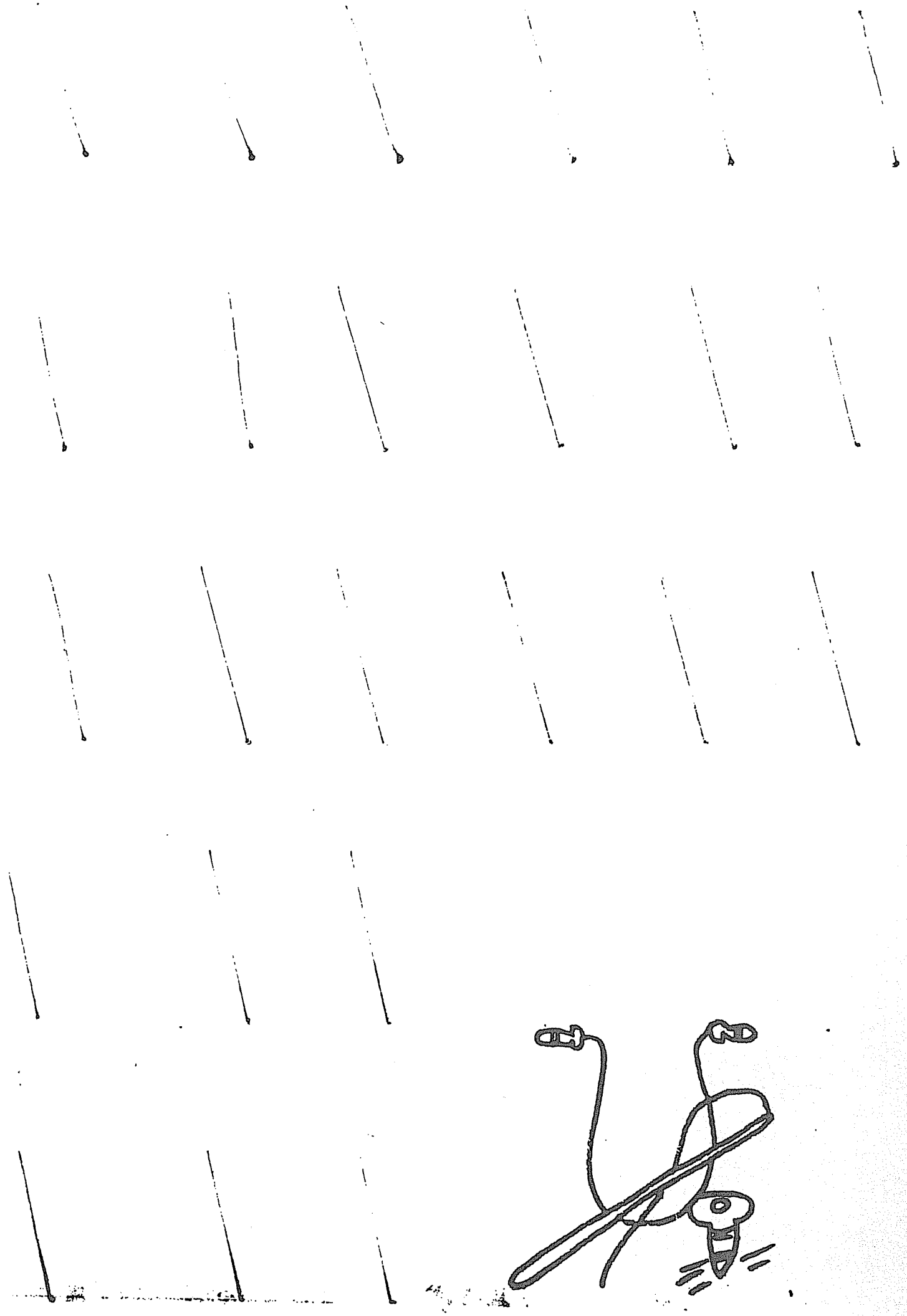
- A. Een achterstand in de motorische ontwikkeling
- B. Organische tekorten
- C. Algemeen psychische aard.
- D. Fouten in het onderwijs.

- A. Een kind met gebrekkige schrijf- en tekenbewegingen heeft over het algemeen een motorische achterstand.
Het is noodzakelijk zowel de grove als de fijne motoriek in gelijke mate te ontwikkelen.
Tekorten in het schrijven kunnen ook veroorzaakt worden door een gebrekkige oog-handcoördinatie.
De school kan helpen door lang door te gaan met voorbereidende schrijf oefeningen.
Thuis en op school veel handgymnastiek oefenen.
- B. Onder kinderen met organische tekorten verstaan we bijvoorbeeld M.B.D. kinderen.
Dit kan pas na een neurologisch onderzoek geconstateerd worden.
- C. Kinderen die onder grote psychische druk verkeren, geven over het algemeen een slecht schrift te zien.
Voor deze kinderen is het belangrijk dat ze zich geborgen voelen (prettig) op school.
De behandeling zal van motorische aard zijn, aangezien deze kinderen zich moeten leren ontspannen.
- D. Ook een slecht schrift vertonen kinderen die door verhuizingen regelmatig hebben moeten wisselen van schrijfmethode.
Wel moet men attent zijn op eventuele oogafwijkingen en kinderen met lichte spasmen.
We moeten in de kleuterschool ons al richten op afwijkingen en niet te snel denken dat het nog wel komt.

Tijdsfactor.

De schrijfpatronen kunnen gedurende het hele jaar in groep 2
geoefend worden.

~~~~~

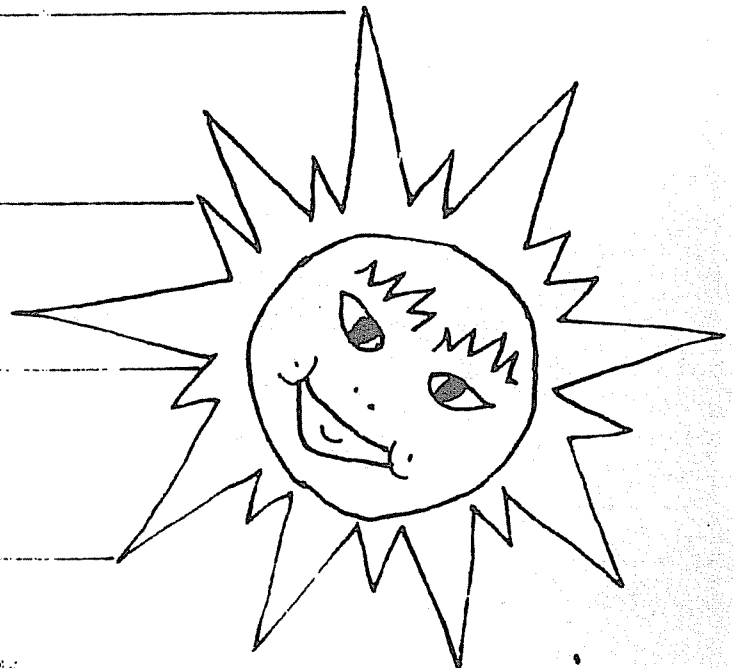
~

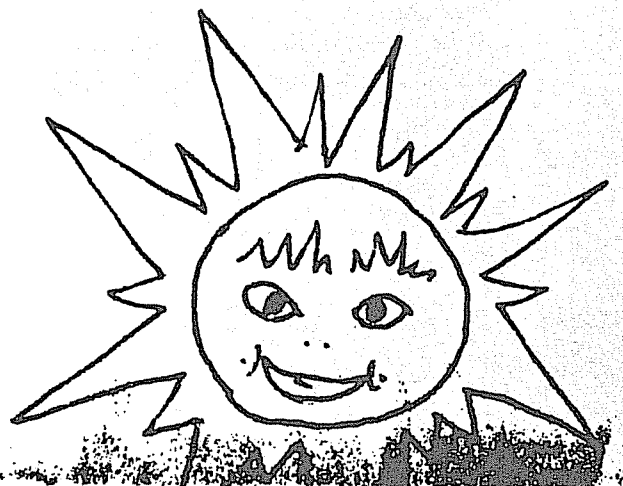
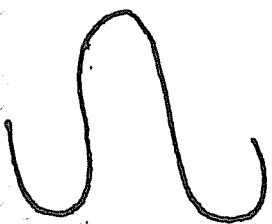
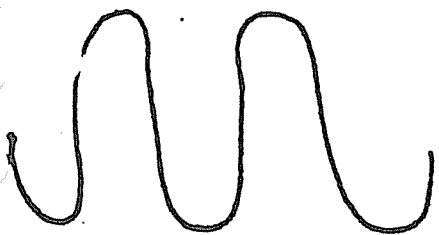
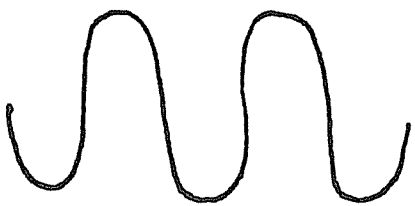
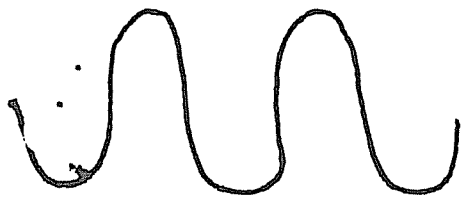
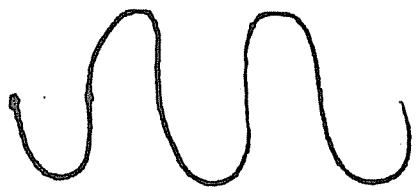
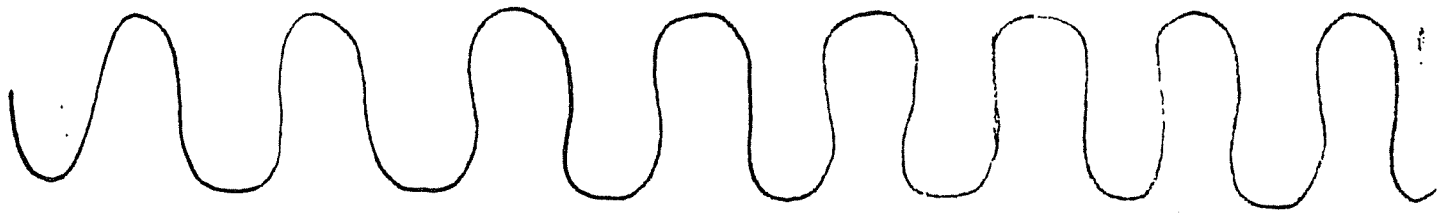
~

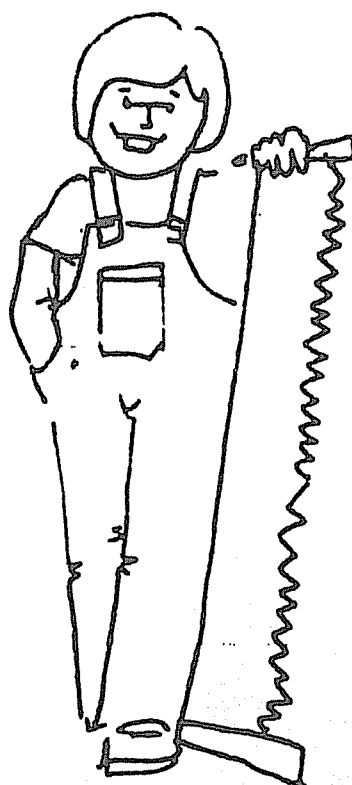
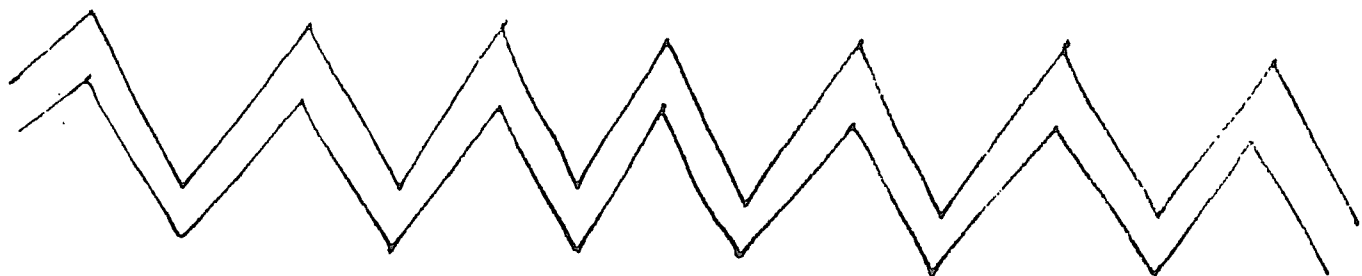
~

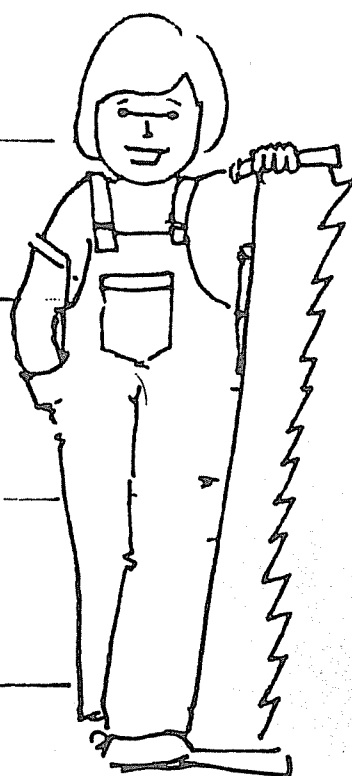
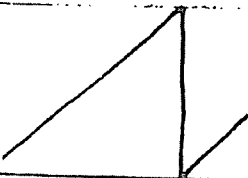
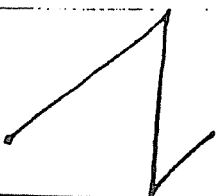
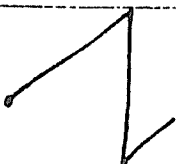
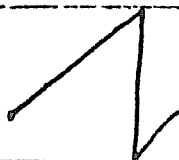
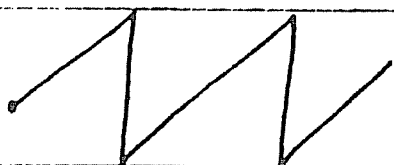
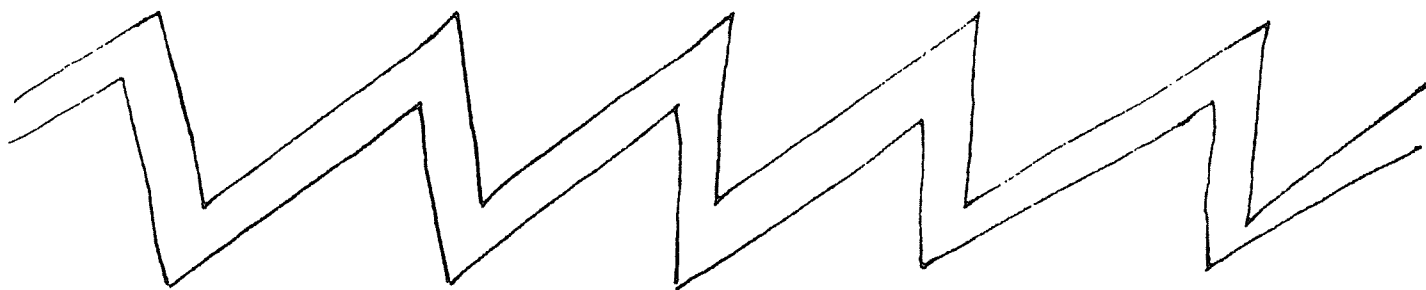
~

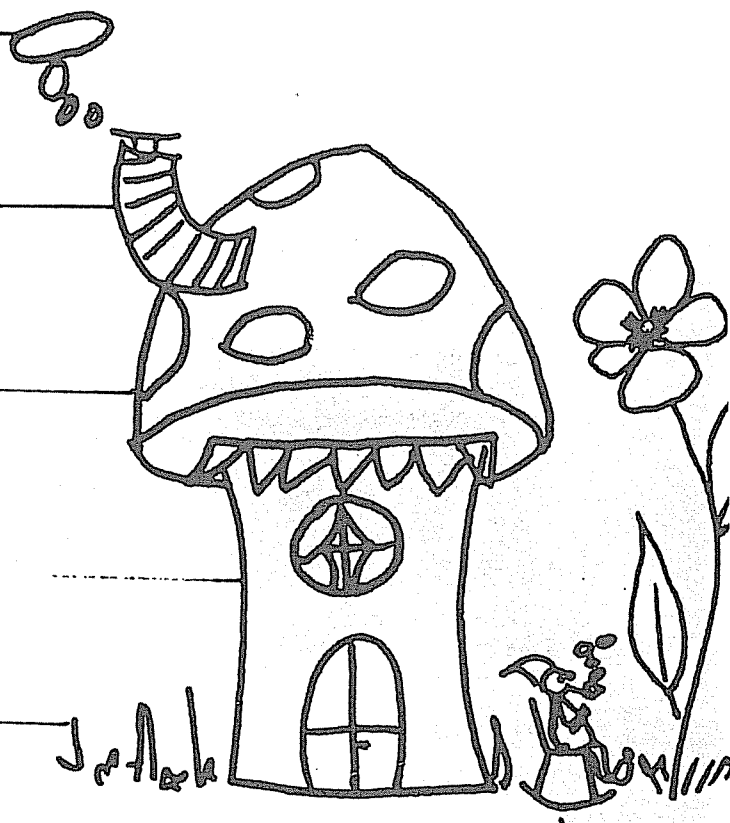
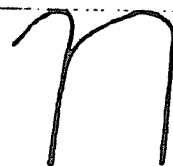
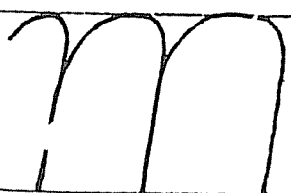
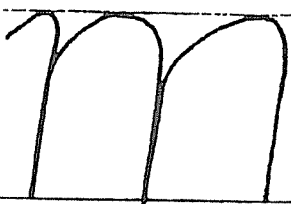
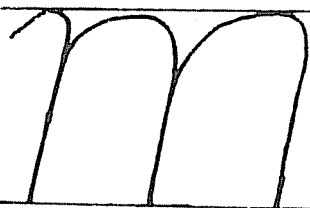
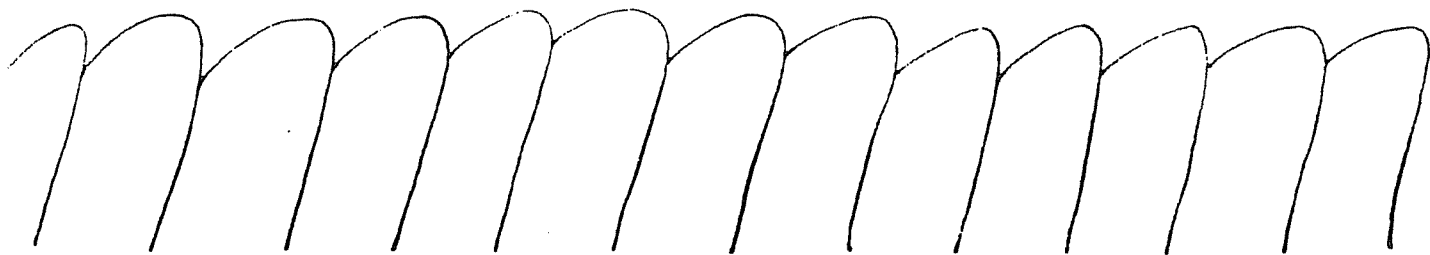
~

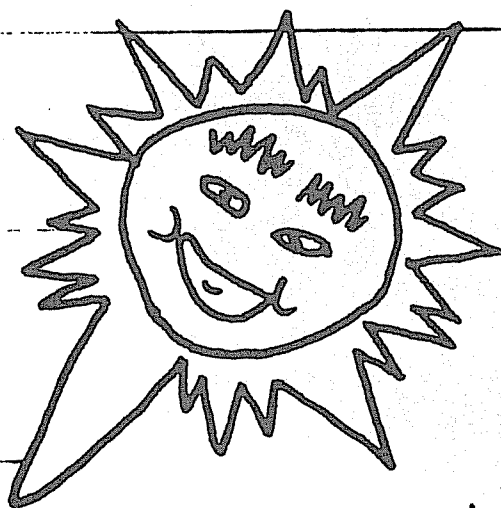
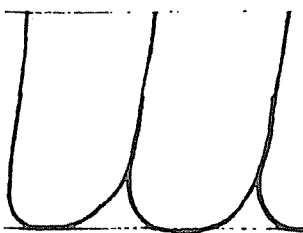
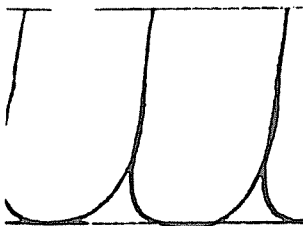
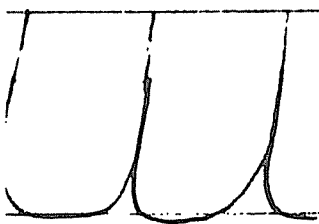
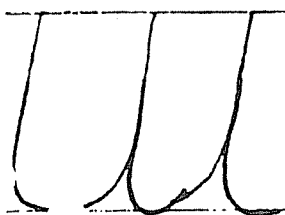
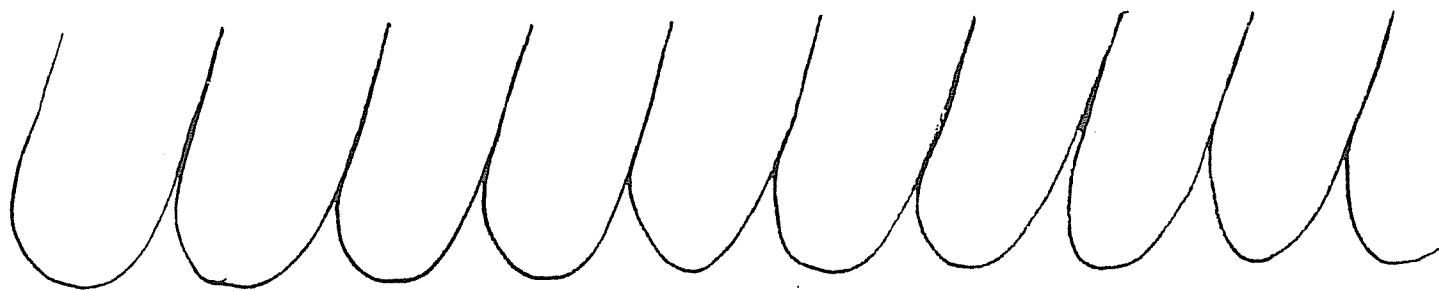

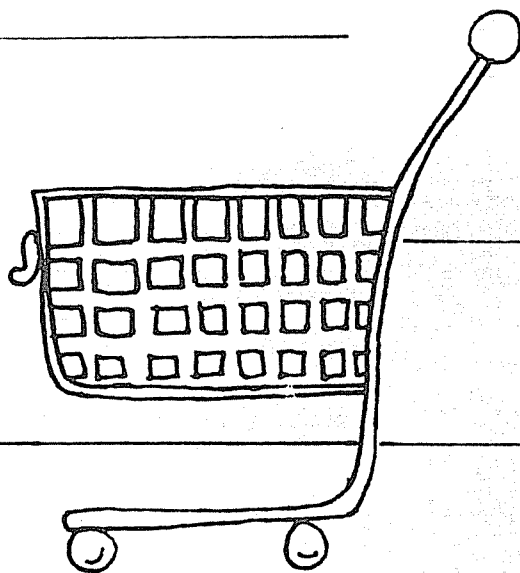
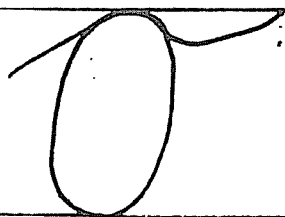
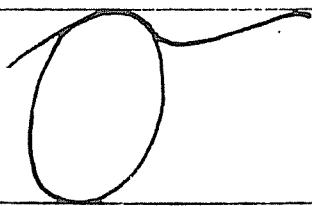
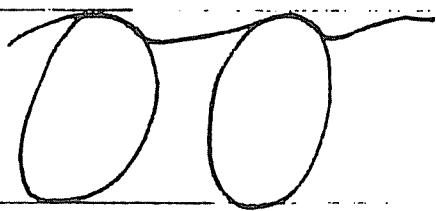
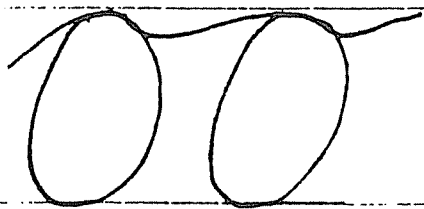
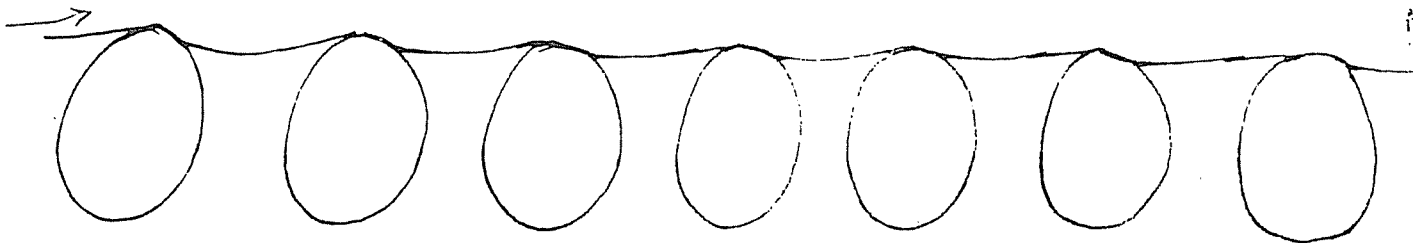

llllllllll

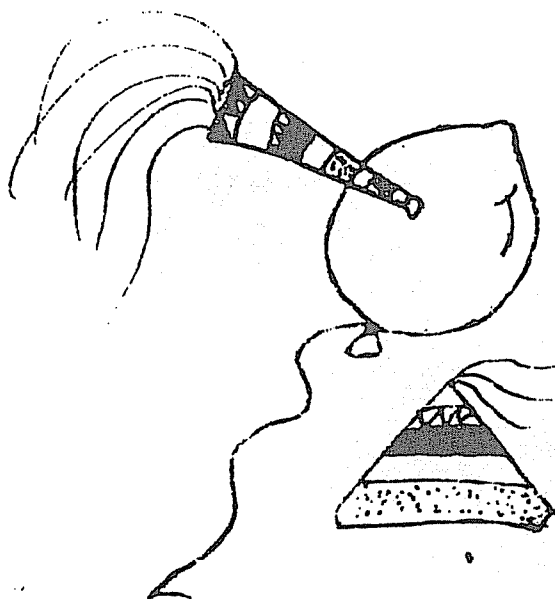
lll

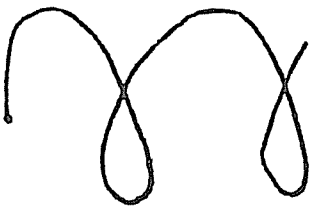
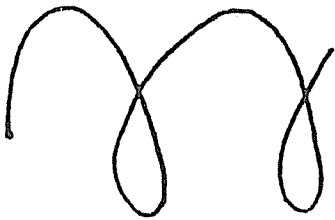
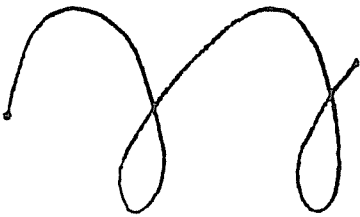
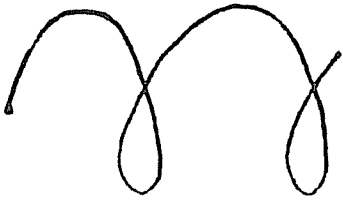
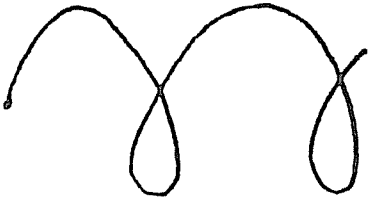
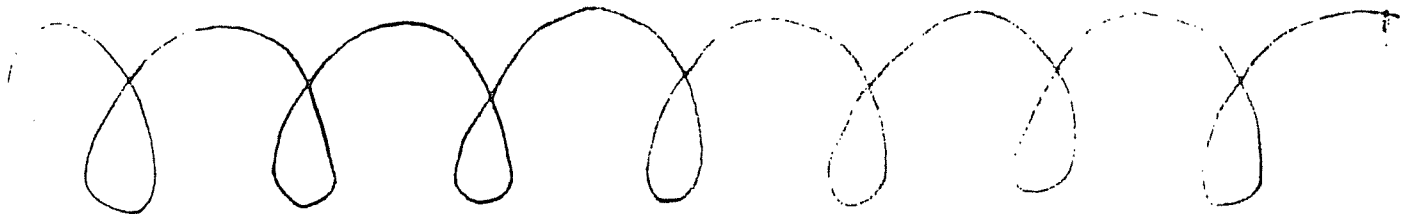
lll

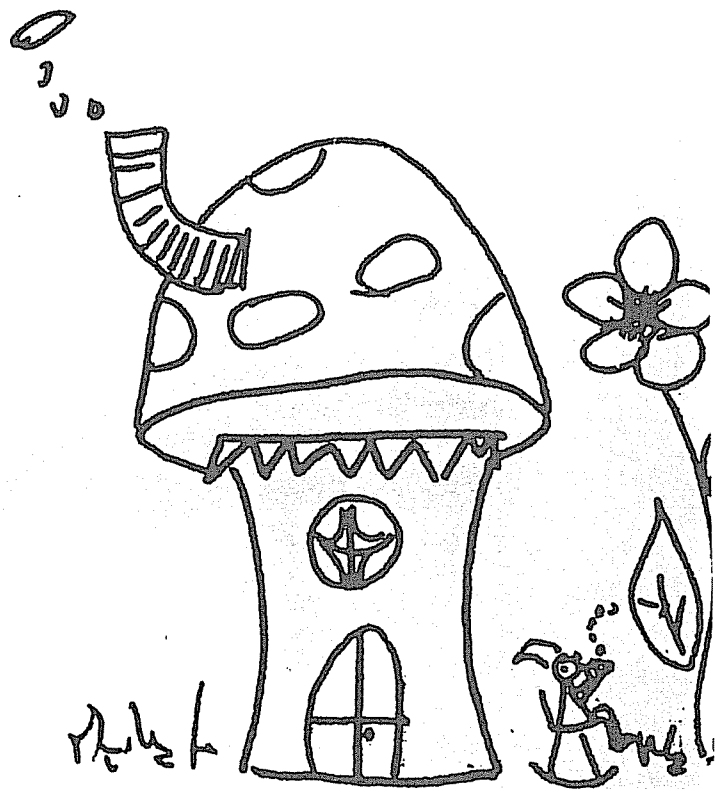
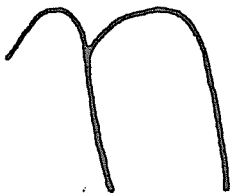
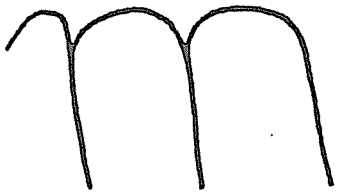
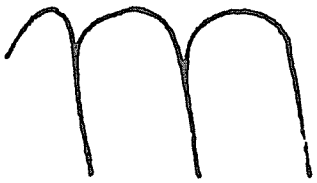
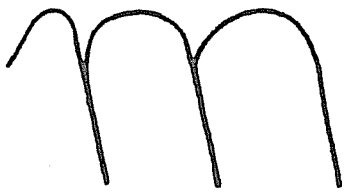
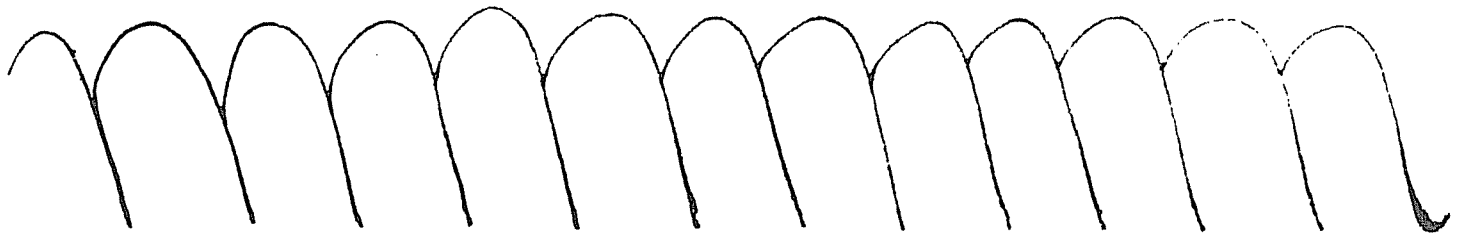
ll

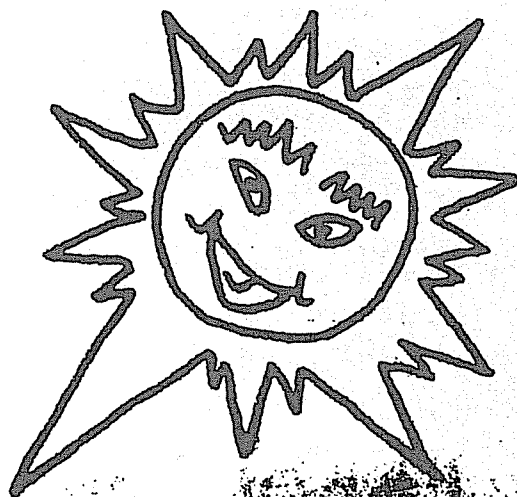
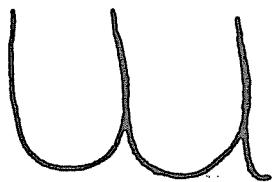
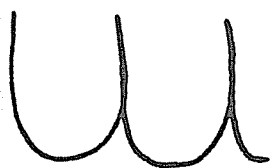
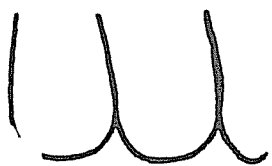
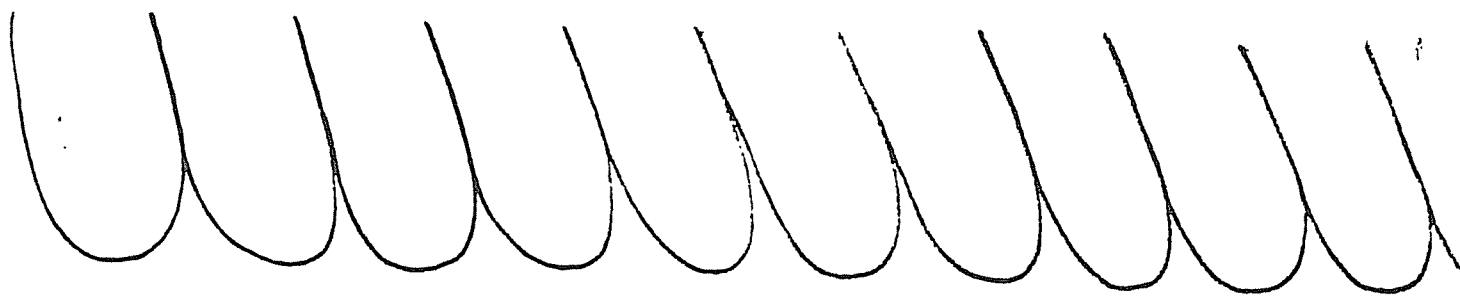
ll

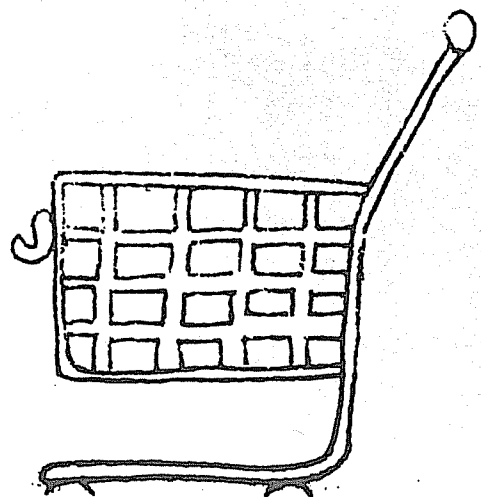
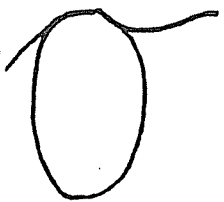
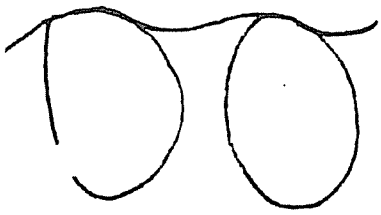
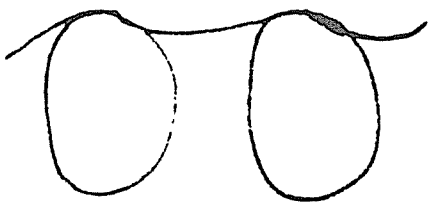
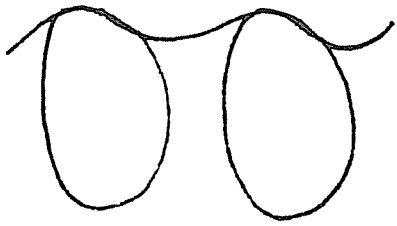
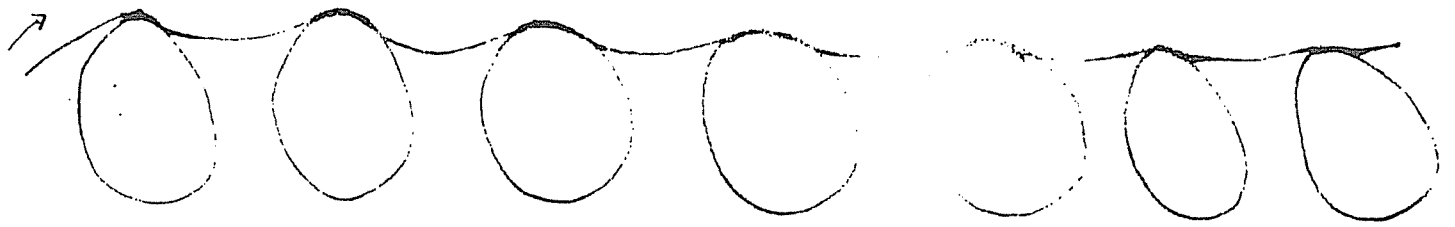
l

llllllll

lll

lll

ll

l

l

